



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 137/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. P. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 a č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009 a postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011 a sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Veci vedené na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 515/2011 a sp. zn. Rvp 516/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 515/2011.

2. Sťažnosti JUDr. P. P. o d m i e t a.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2011 doručená sťažnosť JUDr. P. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011.

Ústavnému súdu bola 3. marca 2011 doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011.

V oboch sťažnostiach sťažovateľ uviedol, že bol trestne stíhaný, pričom toto trestné stíhanie bolo vo veci samej právoplatne skončené rozhodnutím najvyššieho (odvolacieho) súdu z 9. septembra 2008. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že „*proti rozhodnutiam som podal dňa 19. 12. 2006 dovolanie*“, na základe čoho dovolací súd rozhodnutiami sp. zn. 1 Tdo Vš 1/2009 a sp. zn. 1 Tdo Vš 2/2009 zo 17. septembra 2009 dovolanie odmietol. V súvislosti s tým sťažovateľ dodal: „*Následne sudca prvostupňového súdu ma zaviazal na úhradu sumy 92,94 Eur.*“

Sťažovateľ ďalej tvrdil, že proti uvedenému postupu podal predsedovi špecializovaného trestného súdu „*sťažnosť pre nesúlad rozhodnutia so zákonom*“, ktorý ju vyhodnotil ako „*neoprávnenú*“ a zároveň ho poučil o tom, že „*hodnotenie rozhodovacej činnosti spadá výlučne do kompetencie nadriadeného súdu, ktorý o zákonnosti alebo*

nezákonnosti postupu sudcu môže rozhodnúť na základe riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku“.

Sťažovateľ v domnienke, že predseda špecializovaného trestného súdu ho inštruoval k podaniu opravného prostriedku, ho aj podal, pričom najvyšší súd o ňom rozhodol uzneseniami sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011 a sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011 tak, že sťažnosti zamietol.

Sťažovateľ uviedol, že aj napriek tomu, že proti rozhodnutiam špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 a č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009 nebola prípustná sťažnosť, predseda špecializovaného trestného súdu ho poučil, že takéto sťažnosti môže podať, a preto podľa názoru sťažovateľa ich najvyšší súd nemal zamietnuť. Tým, že najvyšší súd jeho sťažnosti zamietol, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosti na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom a uzneseniami špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 a č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009 a postupom a uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011 a sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, špecializovanému trestnému súdu prikázal rozhodnúť o trovách trestného konania, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € (2 x 10 000 €) a „porušovateľovi“ uložil povinnosť nahradiť mu trovy „súdneho konania“.

Na tomto mieste považuje ústavný súd za podstatné uviesť, že aj keď sťažovateľ v oboch sťažnostiach uviedol len jednu spisovú značku uznesenia najvyššieho súdu, a teda sp. zn. 1 Tost 36/2010, z pripojených príloh je zrejmé, že sťažovateľ namietal nielen uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011, ale aj uznesenie

najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011. Uvedený nedostatok považoval ústavný súd za zrejmú chybu v písaní.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerané ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

1. Podľa ustanovenia § 112 ods. 1 OSP môže ústavný súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

Zo spisov ústavného súdu sp. zn. Rvp 515/2011 a sp. zn. Rvp 516/2011 vyplýva, že obe sťažnosti podal sťažovateľ, týkajú sa jeho trestnej veci, v ktorej bol za protiprávne konanie odsúdený a v rámci ktorej z dôvodu celkom bezvýsledne podaného dovolania mu bola uložená povinnosť nahradiť štátu trovy trestného konania. V danom prípade rozhodoval špecializovaný trestný súd a najvyšší súd samostatnými uzneseniami, ktorých podstata je totožná.

Na základe uvedeného ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 515/2011 a sp. zn. Rvp 516/2011 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 515/2011.

2. Sťažovateľ v oboch sťažnostiach namietal porušenie zásad spravodlivého procesu označeným postupom a uzneseniami špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 bola sťažovateľovi ako odsúdenému (za trestný čin podplácania podľa § 161 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona účinného do

31. decembra 2005) uložená povinnosť nahradiť štátu trovy trestného konania v sume 92,94 € z dôvodu, že podal celkom bezvýsledne dovolanie, ako aj preto, že ho podal proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom. Toto uznesenie špecializovaného trestného súdu obsahovalo poučenie, že proti nemu nie je prípustná sťažnosť. Napriek tomu sťažovateľ podal proti nemu 15. decembra 2009 sťažnosť, ako sám uviedol, riadiac sa poučením predsedu špecializovaného trestného súdu.

O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 27. októbra 2009 rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011 tak, že ju zamietol.

V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že v zmysle § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť, ktorou vychádzajúc z § 185 ods. 2 Trestného poriadku možno napadnúť uznesenie súdu alebo prokurátora len v tých prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že z logického výkladu § 556 Trestného poriadku vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu rozhodnutie o povinnosti nahradiť štátu trovy trestného konania nemožno napadnúť sťažnosťou, pretože zákon ju výslovne nepripúšťa.

Podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku kto podal celkom bezvýsledne dovolanie alebo návrh na obnovu konania, je povinný nahradiť štátu trovy konania o tomto dovolaní alebo návrhu na obnovu konania, a to paušálnou sumou, ktorú ustanoví Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom. Ďalej je povinný nahradiť štátu odmenu a náhradu obhajcovi, ak bol v súvislosti s týmto konaním ustanovený, ak obvinený nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu.

Okrem toho najvyšší súd v napadnutom uznesení reagoval aj na poučenie špecializovaného trestného súdu, na ktoré sa sťažovateľ odvolával, keď proti uzneseniu tamajšieho súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-2006 z 27. októbra 2009 (proti ktorému nebol

prípustný riadny opravný prostriedok) podal sťažnosť. V tejto súvislosti najvyšší súd konštatoval: „*K poučeniu odsúdeného špecializovaným trestným súdom o možnosti podania riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu, u ktorého sa odsúdený domnieva, že je nezákonné, možno len uviesť, že toto poučenie neznamená generálnu možnosť napadnúť akékoľvek rozhodnutie súdu riadnym, resp. mimoriadnym opravným prostriedkom, ale ide o poučenie o možnosti podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu, pri ktorom to zákon pripúšťa.*“

Vzhľadom na to, že najvyšší súd dospel k záveru, že proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o povinnosti sťažovateľa (odsúdeného) nahradiť štátu trovy trestného konania nie je možné podať riadny opravný prostriedok, v súlade s § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-2006 z 27. októbra 2009 zamietol.

Ústavný súd konštatuje, že identická situácia nastala aj v prípade, keď sťažovateľovi ako odsúdenému bola uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009 uložená povinnosť nahradiť štátu trovy trestného konania v sume 92,94 € z dôvodu, že podal celkom bezvýsledne dovolanie, ako aj preto, že ho podal proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom. Aj toto uznesenie špecializovaného trestného súdu obsahovalo poučenie, že proti nemu nie je prípustná sťažnosť. Napriek tomu sťažovateľ podal proti nemu 17. decembra 2009 sťažnosť, ako sám uviedol, riadiac sa poučením predsedu špecializovaného trestného súdu.

O sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011 tak, že ju ako neprípustnú podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol. V tomto rozhodnutí najvyšší súd použil totožné argumenty, ako v rozhodnutí sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011.

Pri prerokovaní tých častí sťažnosti, ktorými sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uzneseniami špecializovaného trestného

súdu č. k. PK-2 Tš 15/2005-1006 z 27. októbra 2009 a č. k. PK-2 Tš 15/2005-1008 z 27. októbra 2009, ústavný súd skúmal, či neboli podané oneskorene.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti (IV. ÚS 14/03, II. ÚS 246/06, III. ÚS 187/06, III. ÚS 143/07).

Ústavný súd zistil, že obe napadnuté uznesenia špecializovaného trestného súdu nadobudli právoplatnosť 27. októbra 2009 a sťažovateľovi boli oznámené 5. novembra 2009.

S prihliadnutím na dátum právoplatnosti uznesení špecializovaného trestného súdu (27. októbra 2009), proti ktorým nebol prípustný riadny opravný prostriedok, a dátum, keď boli tieto uznesenia sťažovateľovi doručené (5. novembra 2009), ako aj so zreteľom na deň doručenia sťažností ústavnému súdu (3. marca 2011), ústavný súd považoval za dostatočne preukázané podanie sťažností v týchto častiach po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr. III. ÚS 301/04, III. ÚS 156/06, III. ÚS 187/06, III. ÚS 143/07). Keďže zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosti v týchto častiach odmietol ako podané oneskorene.

Vo zvyšných častiach sťažností sťažovateľ namietal porušenie zásad spravodlivého procesu postupom a uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 36/2010 z 13. januára 2011 a sp. zn. 1 Tost 37/2010 z 13. januára 2011.

Namietanými uzneseniami najvyšší súd v súlade s § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol sťažnosti sťažovateľa podané proti rozhodnutiam špecializovaného trestného súdu z dôvodu, že proti nim takýto opravný prostriedok nebol prípustný.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovým rozhodnutiam o povinnosti nahradiť štátu trovy trestného konania (z dôvodu celkom bezvysledne podaného dovolania, ako aj podania dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému nebolo prípustné) zamietol poukazujúc na ustanovenia § 185 ods. 2 a § 556 Trestného poriadku. Citujúc označené ustanovenia Trestného poriadku spolu s uvedením skutkových okolností dospel najvyšší súd k záveru, že proti takému rozhodnutiu nebolo možné podať sťažnosť, pretože zákon ju v tomto prípade výslovne nepripustil. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu súdu v rámci trestného procesu je možné v súlade s § 185 ods. 2 Trestného poriadku podať len vtedy, ak ju zákon výslovne pripúšťa, a nie v prípade, ak ju zákon nevylučuje. Keďže v danom prípade pri rozhodnutí podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku zákon s možnosťou podania sťažnosti kategoricky nepočíta, jej podanie nemohlo byť prípustné.

Ústavný súd je presvedčený, že najvyšší súd pri zamietnutí sťažností postupoval spôsobom konformným so zákonom. Totiž v súlade s už citovanými ustanoveniami Trestného poriadku sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu nebola prípustná, a práve z toho dôvodu ju najvyšší súd ako súd druhého stupňa zamietol. O tom, že opravný prostriedok je v danom prípade vylúčený, bol sťažovateľ riadne poučený v prvostupňovom rozhodnutí. To znamená, že uznesenia špecializovaného trestného súdu obsahovali v súlade s § 176 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku poučenie, ktorým bol sťažovateľ povinný sa riadiť. Skutočnosť, že sťažovateľ si odpoveď povereného predsedu špecializovaného trestného súdu na jeho sťažnosť na postup vo veci konajúceho sudcu vysvetlil ako poučenie o možnosti napadnúť rozhodnutie špecializovaného trestného súdu sťažnosťou, nemá v okolnostiach daného prípadu žiaden právny význam.

Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd v odôvodnení svojich rozhodnutí jasne predstavil aplikované právne normy, zdôvodnil, prečo boli podkladom pre zistený skutkový

stav, pričom transparentným spôsobom a bez akéhokoľvek prejavu svojvôle prezentoval svoje právne názory, ktoré v nijakom ohľade nevybočujú zo zákonného a ústavného rámca.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania (procesnej strany), resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v týchto častiach odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosti odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nich uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011